

SPRAWOZDANIE

*z realizacji organizacji kursów dla
repatriantów*

2019 rok

Warszawa 23.01.2020 r.

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	3
MIEJSCA REALIZACJI KURSÓW	3
UCZESTNICZY	3
REKRUTACJA I PROMOCJA DZIAŁAŃ	4
ORGANIZACJA KURSÓW ADAPTACYJNYCH I KURSÓW JĘZYKA POLSKIEGO DLA REPATRIANTÓW I CZŁONKÓW ICH RODZIN W FORMIE OBOZÓW.....	4
1. OCENA BIEŻĄCA W TRAKCIE REALIZACJI ZADANIA.....	5
1. MONITORING	5
2. EWALUACJA WEWNĘTRZNA (NA ZAKOŃCZENIE KURSU).....	5
KURSY JĘZYKA POLSKIEGO W MIEJSCU ZAMIESZKANIA	6
ORGANIZACJA KURSÓW JĘZYKOWYCH W MIEJSCU ZAMIESZKANIA	6
MIEJSCA REALIZACJI KURSÓW	6
OCENA PRZYDATNOŚCI KURSÓW	8
MONITORING.....	8
EWALUACJA NA ZAKOŃCZENIE KURSÓW JĘZYKA POLSKIEGO W MIEJSCU ZAMIESZKANIA.....	8
WNIOSKI I REKOMENDACJE	9

WSTĘP

Kursy adaptacyjne i kursy języka polskiego dla repatriantów i członków ich rodzin w roku 2019 prowadzone były przez Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą Polonijne Centrum Nauczycielskie. Realizowane były zgodnie z Ustawą o repatriacji z dnia 9 listopada 2000 r. (Dz. U. z 2014 r., poz. 1392 z późn. zmianami) oraz decyzją MEN nr DWM-WOPG.4722.1.2019.BT z dnia 20 lutego 2019 roku, które zlecił Ośrodkowi realizację zadania pn. *Organizacja kursów dla repatriantów*.

Docelowa liczba beneficjentów określona została na podstawie informacji z MSWiA (źródło: informacja z MSWiA za pośrednictwem MEN). Planowano, że kursy obejmą 300 osób z różnych województw. Ostatecznie w 2019 roku z kursów w formie obozów skorzystało 135 repatriantów, w tym 37 dzieci i młodzieży oraz 114 repatriantów w 70-godzinnych kursach językowych w miejscu zamieszkania.

W kursach uczestniczyli repatrianci i członkowie ich najbliższych rodzin, którzy nie korzystali dotychczas z takiej formy pomocy – finansowanej ze środków będących w dyspozycji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Okres zamieszkania repatriantów w Polsce wynosi od 1 miesiąca do kilku lat.

MIEJSCA REALIZACJI KURSÓW

Realizację *Kursów adaptacyjnych i językowych dla repatriantów i członków ich rodzin* w formie obozów zaplanowano w 4 miastach: w Płocku, Toruniu, Gdańsku i w Warszawie. W trakcie rekrutacji okazało się, że nie ma chętnych na kursy w Płocku i Toruniu, zrezygnowano więc z ich organizacji. Ostatecznie *Kursy języka polskiego i kursy adaptacyjne dla repatriantów i członków ich rodzin* w formie trzech obozów odbyły się w następujących miejscowościach i terminach:

Warszawa: 27 lipca - 4 sierpnia 2019 r.

Gdańsk: 31 sierpnia - 8 września 2019 r. (2 obozy)

UCZESTNICY

W Warszawie, w kursie wzięło udział 38 repatriantów, w tym 13 dzieci, w Gdańsku – 1 obóz: 48 osób, w tym 7 – młodzież, dzieci szkolne - 5, niemowlęta – 2; 2 obóz w Gdańsku: 49 osób , w tym 4 dzieci szkolne, 2 - małe dzieci i 4 – młodzież. Łącznie z obozów skorzystało 135 repatriantów, w tym 37 dzieci.

Uczestnicy pochodzili z Kazachstanu – 90 osób, Rosji – 11 osób, Białorusi – 11 osób, z Uzbekistanu – 6 osób i z Ukrainy – 12 osób, z Turkmenistanu – 1 osoba, z Azerbejdżanu – 4 osoby;

REKRUTACJA I PROMOCJA DZIAŁAŃ

Rekrutacja uczestników została przeprowadzona przez ORPEG PCN we współpracy z wydziałami urzędów wojewódzkich oraz samorządami miast i gmin.

1. W celu dotarcia z informacją o oferowanych kursach do możliwie dużej grupy repatriantów pracownicy ORPEG prowadzili korespondencję oraz odbywali rozmowy telefoniczne z urzędami gmin, urzędami wojewódzkimi oraz organizacjami pozarządowymi, działającymi na rzecz repatriantów.
2. Na podstawie list uzyskanych z ww. urzędów wysłano imienne zaproszenia do repatriantów.
3. Wiedząc, że nie wszyscy repatrianci – zgłoszeni przez urzędy, czy to wojewódzkie, czy to gminne – uczestniczyli w kursach, przeanalizowano listy z poprzednich lat i imiennie pocztą tradycyjną lub e-mailową zaproszono również repatriantów, którzy przybyli do Polski w ubiegłych latach. Łącznie skierowano zaproszenia do 498 repatriantów. Dodatkowo osoba rekrutująca była w stałym kontakcie telefonicznym z repatriantami, a rozmowy, w razie potrzeby, prowadziła w języku rosyjskim, co ułatwiało rekrutację.
4. Na stronie www.orpeg.pl zamieszczono informację o terminach mających się odbyć *Kursów adaptacyjnych i kursów językowych dla repatriantów i członków ich rodzin* w formie obozów oraz udostępniono ankiety rekrutacyjne. Informację na bieżąco uaktualniano.
5. Dzięki tym działaniom na *Kursy adaptacyjne i kursy językowe dla repatriantów i członków ich rodzin* w formie obozów zgłosiło się 146 repatriantów, ostatecznie wzięło udział 135. W trakcie obozów uczestników informowano o możliwości udziału w *Kursach języka polskiego w miejscu zamieszkania*.
6. W celu lepszej rozpoznawalności działań ORPEG w zakresie realizacji zleconego zadania

na stronie ORPEG funkcjonuje stale linia graficzna , będąca rozpoznawalnym znakiem obszaru dla repatriantów na stronach internetowych ORPEG, na których znajdują się informacje o dostępnych kursach dla repatriantów, poradniki i porady, często zadawane pytania, historie życia repatriantów.

ORGANIZACJA KURSÓW ADAPTACYJNYCH I KURSÓW JĘZYKA POLSKIEGO DLA REPATRIANTÓW I CZŁONKÓW ICH RODZIN W FORMIE OBOZÓW

Każdy z obozów trwał 8 dni i obejmował 85 godzin zajęć dydaktycznych. Uczestnicy brali udział w wykładach, spotkaniach, warsztatach, konsultacjach, w zajęciach krajoznawczych, muzealnych i kulturalnych. Wykonawców usług hotelowych oraz edukacyjnych i szkoleniowych każdorazowo wyłaniano zgodnie z procedurą zamówienia publicznego.

OCENA BIEŻĄCA W TRAKCIE REALIZACJI ZADANIA

W ramach działania bieżącego prowadzono rozmowy z uczestnikami, dotyczące stopnia i zakresu spełnienia ich potrzeb oraz oczekiwań, rozmowy z prowadzącymi, wymianę informacji pomiędzy trenerami, obserwację zajęć, analizę materiałów dla uczestników.

MONITORING

Monitorowanie przebiegu zajęć i procesu grupowego realizowane było we wszystkich miejscach odbywania *Kursów adaptacyjnych i kursów językowych dla repatriantów i członków ich rodzin* w formie obozów, tj. w Warszawie i w Gdańsku. Wizyty monitorujące przeprowadziła Małgorzata Kamińska, wicedyrektor ORPEG PCN.

Monitorowanie pozwoliło na uzyskanie bieżącej informacji zwrotnej na temat użyteczności treści przekazywanych podczas kursów w odniesieniu do potrzeb grupy, pomogło w bieżącym dostosowaniu elementów programu i metod nauczania, przyczyniło się do ustalenia zakresu dalszej pomocy dla poszczególnych rodzin. Na prośbę psychologa i rodzin uczestniczących w kursach kontaktowałyśmy się z przedstawicielami gmin lub innym osobami, które lokalnie wspierały repatriantów, w celu przekazywania informacji o konieczności objęcia pomocą psychologiczno – pedagogiczną dzieci. Ponadto zgłoszono trudności dotyczące przede wszystkim realizacji zobowiązań państwa, wynikających z ustawy o repatriacji, pozyskania pracy, nostryfikacji dyplomów, wypełniania formularzy, druków i innych dokumentów potrzebnych w polskich urzędach. Uczestnicy uzyskali wsparcie w zakresie rozwiązywania swoich problemów, np. poprzez wspólne wypełnianie dokumentów czy rozmowy z urzędnikami. Doceniono pracę tłumaczy, którzy wspierali uczestników kursów, ale także pomagali animatorom i kierownikowi na bieżąco rozwiązywać ewentualne sytuacje.

EWALUACJA WEWNĘTRZNA (NA ZAKOŃCZENIE KURSU)

Rozmowa ewaluacyjna wskazała na fakt, iż repatrianci przyjeżdżali na szkolenie z uczuciem strachu, lęku, a nawet wstydu. Z drugiej zaś strony mieli także nadzieję na dobre przeżycia, oferowali swoją życzliwość, ciekawość, otwartość. W efekcie doświadczenia na zajęciach adaptacyjnych (trening interpersonalny, zajęcia integracyjne) spowodowały, iż negatywne emocje przeobraziły się w poczucie wartości. Bogata oferta w bloku adaptacyjnym, liczne gry i zabawy dla dzieci i młodzieży były dostosowane do ich potrzeb i zainteresowań. Wszystkie zajęcia spełniły swoje zadanie – wzmocniły uczestników.

KURSY JĘZYKA POLSKIEGO W MIEJSCU ZAMIESZKANIA

ORGANIZACJA KURSÓW JĘZYKOWYCH W MIEJSCU ZAMIESZKANIA

Po zakończeniu kursów adaptacyjnych i kursów języka polskiego w formie obozów dla repatriantów i członków ich rodzin repatrianci deklarowali chęć udziału w kursach języka polskiego, prowadzonych w miejscu ich zamieszkania. W określonym przez organizatora terminie zgłosiło się 131 repatriantów chcących wziąć udział w takich kursach. Zgodnie z zapotrzebowaniem repatriantów zorganizowano i przeprowadzono 70-godzinne kursy językowe w miejscu zamieszkania, w których ostatecznie wzięło udział 114 osób. Odbyły się 43 kursy w 41 miejscowościach (w Warszawie oraz we Wrocławiu odbyły się równoległe dwa kursy). Najczęstsze powody, dla których osoby nie skorzystały z kursu, choć pierwotnie deklarowały chęć uczestnictwa, to niemożność pogodzenia codziennej pracy zawodowej z udziałem w kursie, powody rodzinne (gdy jeden z członków rodziny nie mógł wziąć udziału, drugi też zrezygnował), wyjazd z Polski, choroba.

Zajęcia prowadzili lokalni nauczyciele. Program nauczania dostosowali do potrzeb i możliwości uczestników kursu.

Wśród osób uczestniczących w kursach językowych w miejscu zamieszkania byli tacy, którzy w 2019 r. skorzystali z kursów adaptacyjnych i językowych w formie obozów, a po ich zakończeniu wzięli udział w kursie języka polskiego. Byli też i tacy, którzy przyjechali do Polski już po zakończeniu realizacji kursów adaptacyjnych. W 2019 r. wzięli więc udział w kursach języka polskiego, a w roku kolejnym przyjadą na kursy adaptacyjne i językowe organizowane w formie obozu.

MIEJSCA REALIZACJI KURSÓW

1. Kursy języka polskiego w miejscu zamieszkania zrealizowano w następujących miastach:

Tabela: Uczestnicy kursów języka polskiego w miejscu zamieszkania wg umiejscowienia kursu

Lp.	miejsowość	województwo	liczba uczestników
1.	Bratkówka	podkarpackie	2
2.	Chodzież	wielkopolskie	2
3.	Gdańsk	pomorskie	2
4.	Głowienka	podkarpackie	1
5.	Gniezno	wielkopolskie	2
6.	Gostyń	wielkopolskie	2
7.	Góra Kalwaria	mazowieckie	6
8.	Gryfów Śląski	dolnośląskie	1
9.	Jastrzębie Zdrój	śląskie	3

10.	Karlino	zachodniopomorskie	3
11.	Kleszczów	łódzkie	2
12.	Koszalin	zachodniopomorskie	5
13.	Koszyce Małe	małopolskie	2
14.	Kołobrzeg	zachodniopomorskie	1
15.	Kraków	małopolskie	1
16.	Krasocin	świętokrzyskie	2
17.	Lubin	dolnośląskie	4
18.	Łęczyca	łódzkie	2
19.	Łowicz	łódzkie	2
20.	Łódź	łódzkie	3
21.	Olesno	opolskie	4
22.	Piotrków Trybunalski	łódzkie	2
23.	Poznań	wielkopolskie	2
24.	Radków	dolnośląskie	4
25.	Rawicz	wielkopolskie	1
26.	Rokietnica	wielkopolskie	2
27.	Rudawa	dolnośląskie	2
28.	Rybnik	śląskie	3
29.	Saków	łódzkie	5
30.	Siciny	dolnośląskie	6
31.	Siemiatycze	podlaskie	2
32.	Strzekęcino	zachodniopomorskie	3
33.	Tarnowskie Góry	śląskie	2
34.	Tarnów	małopolskie	4
35.	Wadowice	małopolskie	2
36.	Wałbrzych	dolnośląskie	6
37.	Warszawa	mazowieckie	4
38.	Warszawa	mazowieckie	1
39.	Wrocław	dolnośląskie	2
40.	Wrocław	dolnośląskie	1
41.	Zabrze	śląskie	1
42.	Żarnowo	zachodniopomorskie	2
43.	Żory	śląskie	5
RAZEM			114

Uczestnicy kursów języka polskiego w miejscu zamieszkania pochodzili z dwunastu województw (dane poniżej):

*Tabela: Liczba uczestników kursów języka polskiego w miejscu zamieszkania
wg województw*

Lp.	Województwo	Liczba uczestników
1.	dolnośląskie	26
2.	opolskie	16
3.	podkarpackie	14
4.	łódzkie	14
5.	małopolskie	11
6.	mazowieckie	11
7.	podlaskie	9
8.	śląskie	4
9.	zachodniopomorskie	3
10.	wielkopolskie	2
11.	pomorskie	2
12.	świętokrzyskie	2
	Razem	114

Najwięcej osób pochodziło z województwa dolnośląskiego (26 osób), opolskiego (16 osób), podkarpackiego i łódzkiego (po 14 osób), a najmniej z wielkopolskiego, pomorskiego i świętokrzyskiego (po 2 osoby).

OCENA PRZYDATNOŚCI KURSÓW

1. OCENA BIEŻĄCA W TRAKCIE REALIZACJI ZADANIA.

W ramach działania bieżącego prowadzono rozmowy z uczestnikami, dotyczące stopnia i zakresu spełnienia ich potrzeb oraz oczekiwań, rozmowy z prowadzącymi, wymianę informacji pomiędzy trenerami, obserwację niektórych zajęć, analizę materiałów dla uczestników.

MONITORING

W trakcie kursu języka polskiego w miejscu zamieszkania wicedyrektor ORPEG obserwował dwie grupy w Warszawie. Zajęcia przebiegały w sposób ciekawy, były profesjonalnie przygotowane, a uczestnicy zaangażowani. W czasie rozmów, po zakończeniu zajęć, kursanci zwracali uwagę, że czas przeznaczony na zajęcia języka polskiego jest zbyt krótki. Kumulacja godzin jest męcząca i nie przynosi oczekiwanych rezultatów. Analiza przesłanych sprawozdań potwierdza czynny udział wszystkich repatriantów i podobne uwagi – zbyt mało godzin i za krótki czas przeznaczony na kurs.

EWALUACJA NA ZAKOŃCZENIE KURSÓW JĘZYKA POLSKIEGO W MIEJSCU ZAMIESZKANIA

W badaniu ankietowym zebrano 113 ankiet. Z ich analizy wynika wysoki (5 lub 6) poziom zadowolenia repatriantów z programów kursów języka polskiego w miejscu zamieszkania

i sposobu ich prowadzenia. Wiele uwag dotyczyło braku podziału na poziomy znajomości języka – wynikało to jednak z tego, że w danej miejscowości grupa liczyła np. 2-3 osoby, a każda z nich reprezentowała inny poziom znajomości języka. Od wykładowcy oczekiwaliśmy indywidualizacji nauczania. Kolejna uwaga dotyczyła repatriantów, których znajomość języka polskiego jest na bardzo niskim poziomie – zgłaszali oni potrzebę zwiększenie liczby godzin, a nawet podwojenie. Takiej możliwości nie przewiduje ustawodawca.

Monitorowanie pozwoliło na uzyskanie bieżącej informacji zwrotnej na temat użyteczności treści przekazywanych podczas kursów w odniesieniu do potrzeb grupy, pomogło w bieżącym dostosowaniu elementów programu i metod nauczania, przyczyniło się do ustalenia zakresu dalszej pomocy dla poszczególnych rodzin.

WNIOSKI I REKOMENDACJE

Najistotniejsze wnioski i rekomendacje z realizacji kursów języka polskiego w miejscu zamieszkania to:

- kontynuować naukę języka polskiego w miejscu zamieszkania repatriantów, rozłożoną na kilka miesięcy,
- zwiększyć lub zróżnicować liczbę godzin kursu w zależności od poziomu znajomości języka,
- wzbogacić treści merytoryczne przekazywane na kursach o elementy praktycznego przygotowania językowego w zakresie języka zawodowego.

Warszawa, 23.01.2020 r.